

MINU JA SINU KODUPAIK

Selleks, et iga inimene annaks kas või kõige tagasihoidlikumagi pünte meie ühiskonna edasiviimiseks, on vaja, et ta hästi tunneks oma kodu.

Väikseimaigi maakohal ja tema kultuuril on meie väikesel Eestimaal suuri, ainukordseid väärtusi.

Iga paiga tänaste elanike kohus on säilitada ja edasi viia oma kodukoha kultuur.

Sel eesmärgil valmisid hiljuti Muinsuskaitse Seltsi kohaliku õsakorina ja Rakvere Muuseumi töötajate abiga Rakke küla volikogu kultuurikomisjonil piirkonnas muinsuskaitseobjektide kaart ja nimestik.

Rääkides Rakke paikkonna kultuuritegelastest, tuleks alustada kahe teadlasega, kelle nimed on tuntud kaugel väljaspool Eestit. Need on Piibest pärit loodusteadlane, Peterburi TA akadeemik Karl Ernst von Baer ja Rakkes sündinud bioloogiadoktor, eesti hüdrobioloogia rajaja professor Heinrich Riikoja.

Piibe küla elanikel on käsil ulatuslikud ettevalmistustööd K. E. von Baeri 200. sünniaastapäeva vääriliseks tähistamiseks 1992. aastal. Tahetakse säilitada ning samas leida uus funktsioon kõigile tänaseks allesjäänud Piibe mõisa juurde kuulunud hoone-tele. Valmis on saanud Piibe pargi rekonstrueerimise projekt. Külavanem Peeter Villi eestvedamisel on pargi rajamiseks

koos Rakke Keskkooli spordipoistega ära tehtud ulatuslik eeltöö. Kogu selle mahuka töö tegemiseks tuleb abi ka EV Valitsuselt.

Rakke Keskkooli noortel loodussõpradel on sellelgi kevadel kindel otsus minna korratama Väino Eineri rajatud matkarada «Baeri noorusradadel».

Hiljuti tähistasid rakkelased professor Heinrich Riikoja 100. sünniaastapäeva teaduskonverentsi ja mälestustahvli asetamisega tema sünnimajale. Selleksama endise postijaamahoone seinale pandi kohalike raamatuseõprade algatusel mälestustahvel H. Riikoja öele — kirjanikule ja tõlkijale Marta Sillaotsale tema 100. sünniaastapäeval. Nüüd mõlgutatakse mõtteid, et teoks saaks pärast selle vana maja remonti M. Sillaotsa — H. Riikoja mälestusteta avamine.

Marta Sillaots ise on oma mälestustes kirjutanud: «Lugema olevat ma Rakke jaama postkontori laua all postpakettidega mängides õppinud kolmeaastase-na. Teiseks õppevahendiks olid mulle ajalehed, millede üksikuid tähti ma isa põlve najale toetudes vähehaaval eraldama õppisin.»

Rakkega on seoseid veel mitmel eesti kirjanikul.

Aleviku keskel tähistasid eesti kõige viljakama näitekirjaniku Hugo Raudsepa 100. sünniaastapäeva puhul raamatusõbrad tema kunagise elupaiga mälestuskiviga.

Oluline on rakkelastele 1972. aastal mälestuskiviga tähistatud endise Miku talu rehetare koht, kus Oskar Luts alustas oma aegumatu «Kevade» kirjutamist. Samuti valmis seal ka näidend «Joosep Ärkla».

Tähistatud on Rakke lähedal Aos asuv Friedrich Robert Fæhlinmanni sünnikoht. Tema nime kannab tänapäeval ka aleviku peatänav.

Mälestuskivi on Rakkes sündinud esimese stratonaudi Ernst Birnbaumi sünnikohal.

Virumaa muusikutest rääkides ei saa märkimata jätta Sallas ja Rakkes elanud isetegevuslikku heliloojat Ferdinand Mülhauseinit, kes 1919. a. kirjutas M. Körberi sõnadele laulu «Armas isakohakene». 1970 pandi F. Mülhauseini majale Rakkes mälestustahvel, millele on kirjutatud laulu esimene stroof «Vaikne keha kohakene...» Paljusid kultuuri-sündmusi alustatakse praegusajal Rakkes just selle viisi ülesvõtmisega.

Huvitavat teavet Rakke ajaloo- ning varasemate aastate seltsielust pakuvad segakoori «Helin» liikmete koostatud fotoalbumid ja hiljutisel vabariiklikul raamatukogude kroonikate ülevaatusel külaraamatukogude seas II kohale tulnud Rakke raamatukogu kroonikaraamat. Oma kroonika kokkuseadmisega tegelevad kohaliku majandi inimesed. Vabatahtliku tuletõrjeühingu veteraniid võiksid samuti kokku panna oma ajaloo, sest kohapeal on veel säilinud mitmeid dokumente ja päevikuid ühingu algusaastast.

Lähiaastail peaks lahenema Rakke Keskkooli muuseumi ruumide küsimus. Vahest avaneb selleks võimalus siis, kui kooli «õõkla ja internaati vitakse üle

uude kavandatavasse juurdeehitusse. Seal peaks kindlasti leitama koht ka aulale, korralikele ruumidele ringide ja seltside tegevuseks.

Imetlemisväärne on rakkelaste leplik meel ja ilma oma majata säilinud ise teha tahtmise soov.

Nii on aastaid käinud igal nädalal lauluharjutusel segakoori lauljad, lootes kunagi ka uue avarama kultuurikolde lavaluudadele astuda. Kenasti on kõlama hakanud Rakke Keskkooli noorte koorilaul. Alati jälgitakse huviga kohalike näiteringide esinemisi. Täiskasvanute näiteringil on peagi esinemisküpsiks saamas Paul Kõlgase näidend «Mees Marsilt». Edu on saatnud noorte näitlejate esinemisi Ada Väadi juhendamisel. Vabariiklikule konkursile pääsesid sel aastal nii keskaste näitering kui keskkooli näitetruppi haaratud õpilased. Pikki aastaid on seregahvatant-surühma tantsusamme seadnud Helgi Wiermann, kuigi ka neil ei ole olnud kasutada päris õiget oma proovisaali. Vanameister Arsi Aarma on pillimängu algtoed selgeks õpetanud paljudele Rakke ja selle ümbruse lastele. Nüüd on heameel kuulda, kui kenad viisid kõlavad Piibe noormeeste tantsuansambli esituses.

Jääb vaid soovida jätkuvat esinemislusti kõigile ise teha tahtjale kõikidel kodukandi pidupäevadel! Olgu nendeks siis juunikuised Simuna kihelkonna päevad, kontserdid Rakke suveteatris või jaanipeod kodukülas Liigvallas, Sallas, Tammikus...

Aime KINNEP

